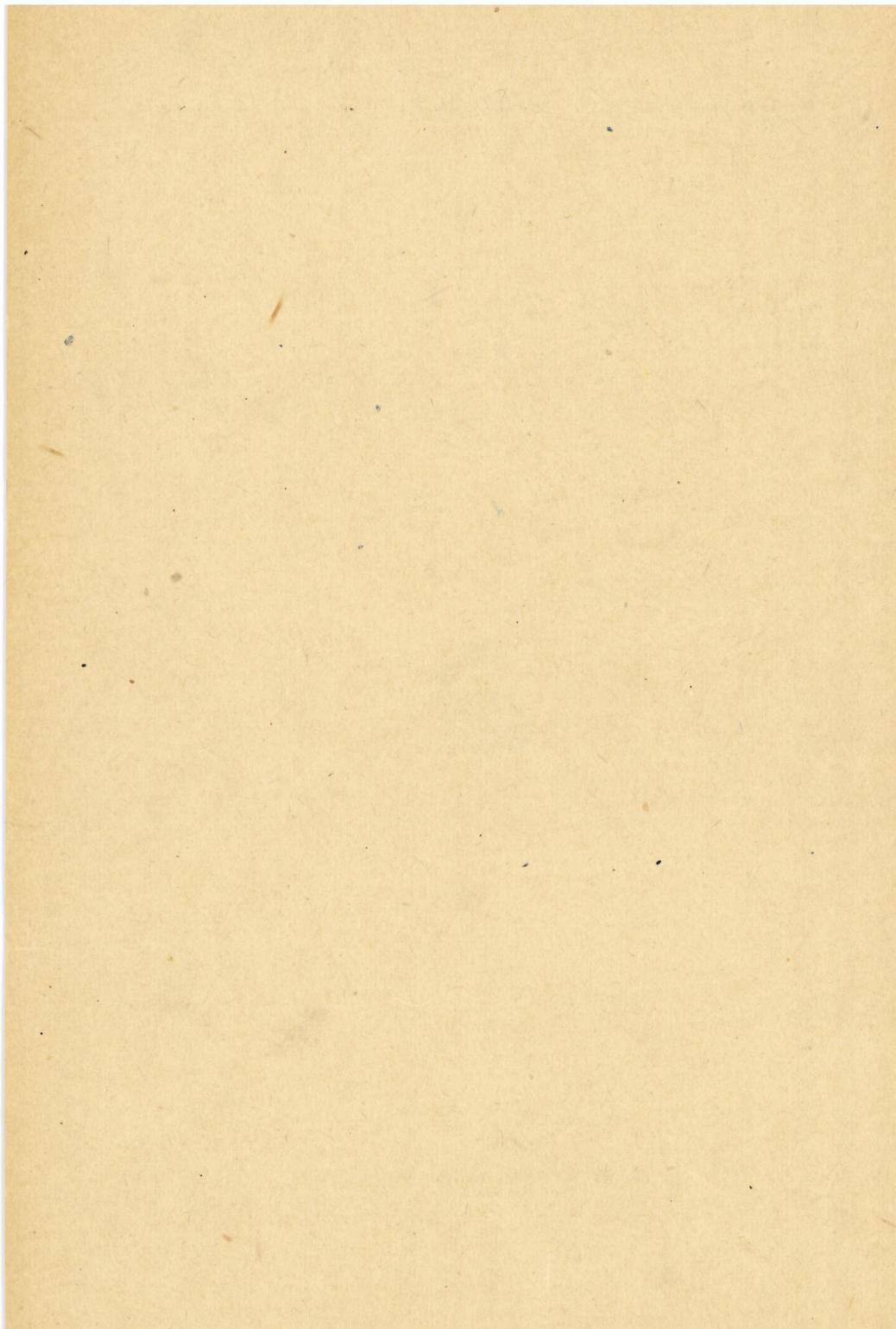

Medlemsskrift nr. 6—7. (Dobbelthefte).

*Selskapet for
Grimstad Bys Vel.*

GRIMSTAD
KNUD NERSTENS AKSIDENSTRYKKERI
1929.

Medlemsskrift nr. 6—7. (Dobbelthefte).

Selskapet for Grimstad Bys Vel.

Det utflyttede Norge.

— Vor opgave her i forbundet er at hjelpe dem som er flyttet ut til en følelse av at de ikke er flyttet *bort*, men at de er delagtige i en arv som er verd at føre videre; slik at de ikke kjender sig som farveløse draaper i det store folkehav derute i den vide verden. Kan vi hjelpe dem med dette, vil vi gi dem styrke under deres ferd blandt dem, de møter.

Dr. F. G. Gade.

GRIMSTAD
KNUD NERSTENS AKSIDENSTRYKKERI
1929.

Redigert ved Karl O. Knutson.

Vort selskaps program

er fastslaat i selskapets loves paragraf 1, som lyder:

„Selskapets formaal er utelukkende kulturelt. Hovedarbeidet lægges paa byens forskjønnelse ved anlæg og vedlikehold av parker, beplantning og anden — om mulig kunstnerisk — utsmykning av offentlige pladser, gater, utsigtspunkter o. lign. Likesaa forskjønnelse og utsmykning av byens offentlige bygninger, istandbringelse av et portrætgalleri for byens fortjente mænd, støtte til fortsat utvidelse av Bymuseet og Ibsenhusets samlinger, utgivelse av lokalhistoriske skrifter og — om mulig — et aarlig utkommende Grimstadhefte, som tilstilles selskapets medlemmer.“

Denne lovbestemmelse gir et helt og fuldt uttryk for de forutsætninger, som laa til grund for selskapets oprettelse. Det vil ses at hensigten med istandbringelsen av „Selskapet for Grimstad Bys Vel“ var skarpt begrænset. Byens forskjønnelse, utvidelser ved Bymuseet og Ibsenhuset, utgivelse af lokalhistoriske skrifter — det var det hele.

Naar der fra forskjellige hold fremkommer krav om bidrag til andre „veldædige, almennytige eller kommunale“ øiemed, saa grunder det sig kun paa ubekjendtskap til det faktiske forhold. Selskapets stiftere maa fastholde at de ved konstitutionen fastsatte og lovbestemte grænser for selskapets virksomhet ikke nogen gang forrykkes.

Dette forhindrer dog ikke at det ved mulige *nye* gaver til selskapet — hvad enten de fremkommer i form av pengemidler, kunstgjenstande, faste eiendomme ell. lign. — kan tilknyttes særlige bestemmelser, hvis giverne ønsker det, og man finder at de kan passe ind under de av selskapet optrukne kulturelle linjer.

Red.

Selskapet for Grimstad Bys Vel.

Fjerde aarsmøte 2. juli 1926.

Ved møtets begyndelse holdtes av formanden en minde-tale over selskapets i aarets løp avdøde medlemmer, doktor H. F. Crawford og skibsrederne O. R. Føreid og O. T. Tønnevold. Aarsberetning og revidert regnskap for 1925 oplæstes og godkjendtes uten anmerkninger. Selskapet har nu 100 medlemmer, hvorav 89 livsvarige og 11 aarsbetalande. 10 medlemmer er bosat i utlandet. Regnskapet viser at selskapet eier kr. 20035,10 og fondet, skjenket selskapet av samlaget, kr. 12232,39. Paa de i forrige aars generalforsamling oprettede to legater var erhvervet kgl. stadtæstelse. Legaterne besluttedes oversendt Grimstad bys kæmner, som i h. t. statuterne skal være legaternes regnskapsfører. Ved testamente av ^{16/11} 1925 var av skibsreder O. R. Føreid skjænket selskapet kr. 50,000,00 til fri disposition. Beløpet vil bli utbetaalt ved skifteretten. Ved gavebrev av ^{27/11} 1925 har brukseier Fuhr overdraget et paa sparebankskonto indestaaende rentebeløp kr. 6494,52, som skal danne grundlaget for „Brukseier M. Fuhrs legat til selskapet for Grimstad bys vel“. I skrivelse av ^{19/3} 1926 haaper hr. Fuhr senere at kunne forøke legatkapitalen, hvorfor ut-færdigelse av legatstatuter indtil videre bør utstaa. Fra Grimstad kommunale træplantningskomite forelaa innberetning om virksomheten i 1925 og andragende om bidrag, og fra komiteen for Bymuseum og Grimstadbok andragende om garanti for komiteens gjeld ianl. utgivelsen av værket „Grimstad Bys Historie“. Formanden i Grimstad Musikfrg., hr. Alf Myhre, foreslaar bygning av en musikpaviljong ved bryggene. By-selskapets styre har tilraadet en indsamling ved sang- og musikforeningene og antydet et mulig bidrag fra selskapet til paviljong. Samtidig er nævnt Kirkeheien som plads for friluftskonserter indtil et bedre arrangement kan træffes. Selskapets medlemsskrift nr. 4—5 vil utkomme i juli maaned. Av de to legaters renteindtekter besluttedes tillagt legaternes kapital den lovbestemte fjerdepart, mens der blev avsat til medlemsskrifter kr. 250,00 og tildelt Træplantningskomiteen kr. 1080,00. Enstemmig besluttedes at stille en garanti for „Grimstad Bys Historie“ av indtil 12000 kr., der i tilfælde optas som laan og avvikles ved hjælp af renterne av skibs-reder Føreids legat. Generalforsamlingen besluttede at sende

Føreids efterladte og brukseier Fuhr selskapets bedste tak ianl. de store gaver. Ved valgene gjenvaigtes hr. Karl O. Knutson som formand og herrerne M. Fuhr, D. Gundersen, Olaf Tønnevold og K. Dyvik som medlemmer av styret. Varamænd: Herrer K. M. Bie, O. Ugland og H. Wolden. Revisorer: Herrer Albert Andersen og Nic. Thomassen.

Aarsberetning for 1926.

Medlemstal.

Siden forrige aarsmelding er tilkommet 2 livsvarige medlemmer, ingenør H. Bie-Lorentzen og havearkitekt J. Stæger-Holst. 5 medlemmer — skibsørerne Herman Jørgensen og Gustav Michaelsen, ingenør A. D. Smith, sennor Ove Holm og skibsredrer N. Thue Johnsen — er døde. Selskapet tæller nu 87 livsvarige og 10 aarsbetalende, ialt 97 medlemmer. Av disse er 8 bosat i utlandet, 37 utenbysboende og 52 hjemmehørende i Grimstad.

Regnskapet.

A. Selskapet.

Beholdning fra forr. aar	kr. 20035.10
Indtekt: Renter	kr. 1157.82
Kontingent	146.00
Medlemsskrifter	58.90
Kursgevinst paa oblig....	478.75
	kr. 1841.47

Utgift: Bidrag til Træplantnings-	
komiteen	kr. 607.82
Avsat til med-	
lemsskrifter	250.00
Annونcer, leie	"
av lokale, porto	
m. v.	38.50 "
	896.32
	Overskud " 945.15
	Beholdning kr. 20980.25

B. Samlagsfondet.

Beholdning fra fr. aar	kr. 12232.39
Indtekt: Renter	kr. 773.07
Utgift: Bidrag til træplantningen	" 573.07 " 200.00
	<u>Beholdning kr. 12432.39</u>

C. Skibsreder O. R. Føreids gavefond.

Grimstad skifteret har indbetalt avdødes testamentariske gave til selskapet med	kr. 50000.00
Ved indkjøp av 5½ %'s statsobligationer fragaar overkurs og kurtage	" 511.84
	<u>Fondets kapital kr. 49488.16</u>

D. Brukseier M. Fuhrs legat.

For beløpet kr. 6494.52 er indkjøpt Hypotekbankobligationer, som med tillæg av underkurs og renter \div omkostninger utgjør.....	kr. 7392.38
--	-------------

E. Avsatte midler.

Til nye medlemsskrifter og parkbænker gjenstaar	<u>kr. 516.91</u>
---	-------------------

Selskapets samlede kapitaler utgjør	<u>kr. 90810.00</u>
---	---------------------

Regnskapene fremlægges i revideret stand til decision av generalforsamlingen.

Virksomheten.

Av selskapets ovennævnte beholdning kr. 20980.25 er overgaat til „Selskapet for Grimstad Bys Vels Legat“ kr. 20000.00. Resten kr. 980.25 er overført som selskapets fond i ny regning,

Samlagsfondets beholdning kr. 12432.39 er helt overgaat til „Grimstad Øl- og Vinsamlags Legat for Grimstad Bys Forskjønnelse“.

Selskapets medlemsskrift nr. 4—5 er utkommet sidste sommer, sendt medlemmerne og solgt hos byens bokhandlere.

Grimstad kommunale træplantningskomite meddeler, at planeringen av kirkeheiens øverste plataa er færdig, veiene

dertil ombygget, fortauget ved Østervei — hvortil komiteen har ytet 1000 kr. som bidrag — snart færdigbygget, jernrækker opsat til gaten ved „Christen Groos' plads“. Komiteen søker om videre bidrag av Byselskapet til fortsat virksomhet.

Efter den i forrige aars generalforsamling fattede beslutning maa av selskapets renteinntekter iaar avsættes til et garantifond for Grimstadboken. Hertil foreslaas anvendt renter av skibsreder Føreids gavefond. Der er av giveren ingen betingelser stillet for anvendelsen av dette fond. Styret anser det rigtigst at avsætte pengene til et legat med Føreids navn og fremlægger for generalforsamlingen forslag til legatstatuter.

Styret fremkommer herved til generalforsamlingen med følgende

Innstilling:

1. Av selskapets legats renteinntekter for 1927 tillægges legatet en fjerdedel, og bevilges Grimstad kommunale træplantningskomite de tre fjerdedeles.
2. Av samlagets legats renter tillægges legatet en fjerdedel, og bevilges træplantningskomiteen de tre fjerdedeles.
3. Renterne av selskapets gjenværende fond kr. 980.25 tillægges fondet $\frac{1}{4}$ del, og avsættes de $\frac{3}{4}$ dele til parkbænker.
4. Av skibsreder Føreids gavefonds renter tilbakebetales Byselskapets utlæg med kr. 511.84 + renter. Resten av fondets renteindtekt avsættes som garantifond til disposition for Grimstadbokkomiteen.
5. Av brukseier Fuhrs legats renter lægges det hele beløp til kapitalen.
6. Føreids gavefond omgjøres til et legat, som bærer navnet: „Skibsreder O. R. Føreids Legat til Selskapet for Grimstad Bys Vel“. Legatkapitalen blir kr. 50,000.00. Det for generalforsamlingen fremlagte forslag vedtas som legatets statuter og sendes departementet til approbation.
7. Nyt medlemsskrift forsøkes utgit i 1928.

I styret for Selskapet for Grimstad Bys Vel,
Grimstad 16. mars 1927.

Karl O. Knutson. D. Gundersen. Lars Gundersen.

Halfdan Gundersen. Olaf Tønnevold. J. C. Jørgensen.

M. Fuhr. K. Dyvik.

Femte aarsmøte 4. april 1927.

Formandens mindetale over de fem bortvandrede medlemmer paahørtes av forsamlingen staaende. Aarsberetning og reviderte regnskaper oplæstes og godkjendtes uten anmerking. Styrets innstilling vedtoges i sin helhet enstemmig. Som formand gjenvalgtes kæmner Knutson og som styremedlemmer de uttrædende, skibsreder J. C. Jørgensen, kjøpmann Lars Gundersen, utskiftningsmand Halfdan Gundersen. I skibsfører Michalsens sted valgtes havnefogd K. M. Bie. Varamænd: H. Wolden, O. Ugland og Karl J. Grefstad. Revisorer: Alb. Andersen og Nic. Thomassen.

For *aarsmøtet i 1928* forelaa og fattedes beslutning i flere vigtige saker, som vil ha bindende virkning for selskapets virke aarrækker fremover. Det vil ha sin interesse for selskapets medlemmer at se trykt de som grundlag for selskapets beslutninger om Bypark og Museumsbygning fremlagte forslag fra komiteer og Byselskapets styre. De inntas derfor her in extenso.

**Fra Grimstad komm.
Træplantningskomite.**

Grimstad, 24. april 1928.

*Til
Styret for Selskapet for Grimstad Bys Vel,
Grimstad.*

Med tak for det ifjor mottagne bidrag andras herved om at et lignende bidrag maa ogsaa iaar bli bevilget Træplantningen av Byselskapets overskud. Da kommunen ikke har bevilget komiteen noget tilskud for det indeværende budgettaar, er det saameget mer nødvendig at bidraget bevilges os iaar uavkortet.

Det har fra flere hold vært uttalt ønske om at her kunde bli anlagt en større lekeplass for barn. Der er andre, som vil at komiteen søker istandbragt en skolehave. Endelig blir det ogsaa fremholdt at en virkelig folkepark (bypark) savnes hos os. Saa

vakkert utsynet end er fra anlægget paa Kirkeheien, saa blir det for tungt for mange gamle at søke dit op. Der tales om at finde et let tilkommelig sted med skyggefulde trær, blomsteranlæg, vandspring, musiktribune osv.

Saa gjerne man end vil imøtekommme alle krav, saa maa det dog først og fremst bli vedlikeholdet av de ældre anlæg, som komiteen maa tilgodese. Man vil dog, med henblik paa de resurser Byselskapet nu raader over, paa det varmeste anbefale anlægget av en bypark, hvis et hertil velskikket sted er at finde. Det maa medgis at Kirkeheien ikke er godt egnet hverken for musikpaviljong eller fontæne. Et velordnet, yppig og hyggelig parkanlæg trænger dyp, god jord, hvor trær, buskads, blomster har let for at trives. I tørre somre er det meget vanskelig at holde det pent paa Kirkeheien.

Tanken om en bypark med mulig tilknyttet lekeplass for barn osv. vil undertegnede komite yde vor sterke anbefaling. Vi anser det for en stor sak at ta op, og hos Byselskapet maa den anses at være i de bedste hænder. Kan undertegnede være til nogen nytte under arbeidet med sakens gjennemførelse, staar hver av os mer end gjerne til selskapets tjeneste.

Ærbødigst

Grimstad kommunale Træplantningskomitee.

Karl O. Knutson. K. Dyvik. R. Aalvik.

Grimstad kommunale Træplantningskomites aarsberetning for 1927.

Efterat *fortauget* fra slangevognhuset til Jakob Tellefsens eiendom er fuldført, har Træplantningskomiteen utbetalt Grimstad bykasse den gjenstaaende halvdel, 500 kroner, av komiteens bidrag.

Paa grund av den vandalism, *Peter Munchs plads* til stadighet har vært utsat for, har komiteen i aar set sig nødt til foreløbig at avstående pladsen. Et høit træstakitgjærde er reist parallelt med baker Gulliksens husgavl, saa nær at der er levnet plass til husets indgang gjennem en liten gjerdeport til gaten. Gjerdet er helt overtrukket med etpar jerntraade paa bøiler op til Pless-Holsts hushjørne. Porten til Gulliksens bakgaard er avlaast, og nøklen er i Træplantningskomiteens besiddelse. Gulliksen har faat løfte om at faa kjøre sin ved gjennem parken

til bakgaarden etpar ganger om aaret. — Rosenbedet midt paa pladsen er ombyttet med et stort staudebed. — Pladsen bør ikke gjenaapnes for publikum før trærne er blit store nok til ikke at kunne brytes ned.

Efter anmodning av Grimstad havnestyre er inngangen gjennem *Christen Groos' plads* til Havnevæsenets tomt utvidet, saa der nu kan kjøres inn og ut denne vei. Jernrekken rundt pladsen er rykket noget længer inn, jord er tilkjørt og etpar nye bed anlagt.

Efterat komiteens skriftlige henstilling gjennem Menighetsraadet er imøtekommert av de geistlige myndigheter, er Grimstad *gamle kirkegaard* iaar kommet under komiteens tilsyn. De mange stygge gravtuer paa kirkegaardens øverste del er utjevnet, vildtvoksende busker er fjernet, pladsen er tilsaadd med græsfrø og veiene paakjørt grus. Selve gruskjøringen er, efter overenskomst med kirkeværgen, betalt av kommunen. Den overflødige jord er paafyldt *Kirkeheiens* skraaning foran brandkanonerne, hvor fjeldet stak op i dagen.

Kirkeheien er forøvrig paakjørt den sedvanlige gateavskrapning. Buskadserne har vært beskaaret av gartner Olaf Chr. Olsen, som ogsaa har plantet etpar nye Ligusterhekker deroppe. For at faa oprenset skraaningen mot Østrevei, har den vært utlagt som potetesjord, og kan nu bli beplantet. — Til trappeopgangen ved slangevognhuset er bestilt 20 grovhugne granitsten hos A. Bjørklund, Huseland. Grimstad formandskap er tilbuddt stenene mot at arbeidet med opsetningen av trappen sker for kommunens regning.

Alleen langs Vestrevei har faat en skarp studsnings, og endel nye trær er innplantet i alleen ved *Østrevei*.

Anlegget ved Gravkapellet har iaar, som ifjor, vært tilsett av Johan Werner, Frivold.

Omkostningerne med at faa rettet og repareret et allétræ ved *Fiskebryggen*, som var kjørt overende, er refundert av vedkommende.

Træplantningskomiteens sedvanlige andragende om *bidrag* til fortsat virksomhet blev i 1927 avslaat av Grimstad bystyre. Det bør erindres at komiteen (i 1913) blev opnevnt av Grimstad bystyre for at „foretage det fornødne til bevarelse av træplantninger paa byens hovedveie og anlegget paa *Kirkeheien*“. Forutsetningen var at komiteen skulde fungere som et kommunalt utvalg, hvis utgifter aarligaars skulde dekkes av bykassen.

Med de større bidrag, Træplantningskomiteen nu oppbærer av Selskapet for Grimstad Bys Vel, har virksomheten

kunnet utvides og nye opgaver løses. Smaa parkanleg som Christen Groos' plads, Peter Munchs plads og planen foran kirkegaardens gravkapel er istandbragt, anlegget paa Kirkeheien er betydelig utvidet, veiene omlagt og forbedret, alleerne hvert aar passet med beskjæring og nødvendig fornyelse, parkbenker anskaffet o. s. v. Det kan under disse omstendigheter være rimelig at det kommunale bidrag i knappe tider nedsettes. Men naar en komite med et saapass stort arbeidsprogram unndras enliver kommunal støtte, svikter grunnlaget for dens eksistens som kommunal institution. Ved bare at leve paa subsidier fra et ikke kommunalt selskap bortfalder en viss communal autoritet som en slik komite ikke godt kan undvære. Det vilde derfor være meget ønskelig om bystyret imøtekom komiteens nylig innsendte andragende om bidrag, omend et minimalt, for budgettaaret 1928/29 og derved opretholdt komiteens gamle position.

Ved nytaar 1928 hadde komiteen en samlet beholdning av kr. 374,56 og en gjeldspost paa kr. 210.00 (for trappesten).

I Grimstad kommunale Træplantningskomite,
Grimstad, 16. april 1928.

Karl O. Knutson. K. Dyvik. R. Aalvik.

Fra Grimstad bymuseum.

Grimstad, 24. april 1928.

*Styret for Selskapet for Grimstad Bys Vel,
Grimstad.*

Idet man herved tillater sig at fremkomme med nedenstaende henvendelse til den institution, som i særlig grad repræsenterer Grimstad bys kulturelle interesser, ber man om at det ærede styre vil ta den her omhandlede sak under velvilligst overveielse og føre den frem til den heldigste løsning.

Den av Ibsenhuskomiteen til Grimstad kommune skjænkede gaard brfnr. 13 ved Østregate er nu fuldt optat med Ibsenmuseet og Bymuseets samlinger. Rummene er bedst mulig utnyttet, og for nye større gjenstande findes der ikke plass. Det kan saaledes ogsaa her siges, at „rammen er sprængt“. Bymuseets styre maa snart gaa til leie av lokaler andetsteds, hvis der ikke skal bli en avgjort stans i arbeidet med indsam-

lingen av museumsgjenstande. Skikkede utstillingslokaler er meget vanskelige at opdrive, og man blir foreløpig henvist til at maatte lagre paa en pakbod nyanskaffelser og mulige gaver.

Det har længe været klart for museets styre at en ny museumsbygning vilde bli en nødvendighet før eller senere. Med dette for øie har man derfor gjennem aarene opsparet endel midler, der er avsat som byggfond. Dette fond er dog altfor utilstrækkelig til at der *nu* kan gaas igang med noget nybygg. Fondet maa først betydelig økes, og det er av den grund man herved henvender sig til det ærede Byselskaps styre og andrar om bidrag til planens realisation. For at museums-saken ikke skal lide og interessen for det videre museumsarbeide slappes ved for lang utsættelse, tør man i ærbødighet fremholde det ønskelige i at der iaar blir bevilget saa stort et bidrag som mulig.

Museet, som omfattes med stor interesse av inden- som utenbysboende Grimstadfolk, har gjennem aarene kunnet glæde sig ved et godt — til forskjellige tider stort — besøk. Fra fagfolk inden museumsarbeidet er faldt rosende uttalelser om den begyndelse, som her er gjort for at skaffe Grimstad en seværdighet av uomtvistelig værdi.

— Det turde med de falderne material- og lønspriser ikke utkraives saa lang tid før byggearbeidet kunde paabegynnes. En passende tomt, isolert beliggende, burde man vel først søke sig sikret. Kunde man saa faa den paatænkte museumsbygning anbragt i eller i forbindelse med en bypark — slik som det under større forhold er almindelig — vilde jo det ideelle være naad. — Hvad beliggenhet og planer angaaer kan jo dette, om saa ønskes, bli nærmere drøftet med Byselskapets styre.

Ærbødigst

I Styret for Grimstad Bymuseum,
Grimstad 28/4 1928.

Karl O. Knutson. J. A. Gundersen. H. Terland.

Grimstad Bymuseums aarsberetning for 1927.

Det fungerende museumsstyres væsentligste arbeide iaar har vært utgivelsen av værket „Grimstad Bys Historie“. Trykning og innbinding er efter kontrakt utført ved forlagsbokhandler Grøndahl & Søn, og klisjeerne er levert av Scheel &

Co., Oslo. Bokens frontbilleder (parti av Grimstad havn) er en gave fra Grimstad-manden John Andersens litografiske anstalt i Newyork. Av oplagets 1200 eksemplarer er 600 heftet og 600 innb. (ryg og hjørner i skind). Boken er ekspedert gjennem Museumsstyrets formands kontor i Grimstad til alle subskribenter og andre kjøpere. Endel eksemplarer av boken er sendt en forhandler i Newyork. Av frieksemplarer er bl. a. sendt Hs. Maj. Kongen en bok i særskilt komponert bind. Det store smukt utstyrte værk paa nær 800 sider og med 300 illustrasjoner har faat en meget god mottagelse og er anerkjendende, tildels rosende, omtalt i avisene. Museumsstyret, som er bokens redaksjonskomite, ser med tilfredshet sit aarelange arbeide avsluttet.

Utgifterne til „Grimstad Bys Historie“ har vært:

1. Grøndahl & Søn for trykning og innbinding kr.	18417.22
2. Scheel & Co. for klisjeer	„ 3014.32
3. Forfatterhonorarer:	
Bendix Ebbell	kr. 4000.00
Halvdan Gundersen	„ 200.00

	„ 4200.00
4. Arkivundersøkelser og avskrifter	„ 455.70
5. Fotografier	„ 182.50
6. Fabritius & Sønner for subskripsjonsplan ..	„ 225.00
7. Diverse: Papir, maskinskrivning, annoncer, bøker, postporto, telegrammer, rikstelefon, m. v.	„ 795.33
8. Fragt, assurance, kjøring, arbeidspenge og ekspedisjon av bøkerne	„ 295.29

	kr. 27585.36

Utgifterne er dekket ved følgende inntekter:

1. Bidrag fra Grimstad kommune	kr. 9500.00
2. " Grimstad brændevinssamlag	„ 500.00
3. " Grimstad øl- og vinsamlag	„ 1500.00
4. Overskud ved 17. maifestigheterne i 1914 ..	„ 223.78
5. " Jubileumsfestigheterne i 1916 ..	„ 1483.76
6. Byselskapets tilskud	„ 2000.00
7. Renter i Grimstads Sparebank	„ 4724.85
8. Solgt bøker (inkl. porto og pakning)	„ 7652.97

	kr. 27585.36

Restoplaget av boken, som er Bymuseets eiendom, er lagret i Ibsengaarden.

Til Ibsenmuseet er av fra Thue Ebbell og herr Bendix Ebbell skjenket et eksemplar av „*Catilina*“ samt otte dikt, skrevne av Ibsen og foræret jomfru Clara Ebbell i 1850.

For disse skjeldne og overordentlig velkomne gaver frembærer Museumstyret til giverne sin hjerteligste tak.

For at hindre inntrængen af vand i kjelderen blev siste høst jordlaget mellem Ibsengaardens murveg og fjellet borttatt og erstattet med et cementeret stenlag.

Efterat Bymuseets lokaler nu er blit fuldt optatt og ikke kan avgj plass til større nyanskaffelser, staar spørsmålet om nybygning eller leie av utstillingslokaler for døren. Museumstyret har innsendt andragende til Grimstad formandskap om det sedvanlige aarlige kommunale tilskud og til Byselskapet om bidrag til opførelse av en ny Museumsbygning.

Grimstad Bymuseum er som tidligere år tilsluttet Norske museers landsforbund, Historisk forening og Fortidsmindesmærkeforeningen.

Grimstad, 30. april 1928.

Karl O. Knutson. J. A. Gundersen. H. Terland.

Aarsberetning for 1927.

Medlemstal.

Siden forrige aarsberetning avgaves er ingen forandring indtraadt i medlemstallet. Selskapet har 97 medlemmer; herav er 87 livsvarige og 10 aarsbetalende. Av medlemmerne er 8 bosat i utlandet og 89 i indlandet, herav 40 utenfor Grimstad.

Regnskapet.

A. Selskapets alm. fond.

Beholdning fra forr. aar	kr. 20980.25
÷ utbetalt „Legat for Selskapet for Grimstad Bys Vel“ legatkapital	kr. 20000.00
og $\frac{1}{4}$ del av fondets renter 1926 „	242.50 „ 20242.50
	Igjen kr. 737.75

Inntekt 1927:

1. Legatet for selskapet betalt $\frac{3}{4}$ dele av legatets renter 1927	kr. 795.51
2. Samlagets legat do. do.	„ 515.56
	kr. 1311.07
3. Kontingent 1927 av aarsbetalende medlemmer	„ 26.00
4. Renter:	
a. Føreids gavefond betalt renter av laan	kr. 7.84
b. av indest. i Grimstads Sparebank ..	16.92 „ 24.76 „ 1361.83
	kr. 2099.58

Utgift:

1. Omst. legatrenter betalt Grimstad kommunale Træplantningskomite	kr. 1311.07
2. Avsat $\frac{3}{4}$ dele av omst. fonds renter kr. 24.76 til parkbænker ..	18.57
3. Diverse regninger	„ 67.70 „ 1397.34
	Beholdning kr. 702.24

B. Avsatte midler.

(Til medlemsskrifter og parkbænker).

Beholdning fra fr. aar kr. 516.91

Inntekt 1927:

1. Selskapets alm. fond avsat til bænker 3/4 dele av renter kr. 24.76	kr. 18.57
2. Bankrenter i 1927	" 15.40 "
	Beholdning kr. 550.88

C. Legat for Selskapet for Grimstad Bys Vel.

Beholdning fra fr. aar kr. 20242.50

1/4 del av renter i 1927 tilkommel " 257.28

Beholdning kr. 20499.78

**D. Grimstad øl- og vinsamlags legat for
Grimstad bys forskjønnelse.**

Beholdning fra fr. aar kr. 12432.39

1/4 del av renter i 1927 tilkommel " 171.86

Beholdning kr. 12604.25

E. Skibsreder O. R. Føreids gavefond.

Beholdning fra fr. aar kr. 49488.16

Renter 1927 kr. 2754.27

÷ Bidrag til komiteen for „Grimstad
Bys Historie“ " 2000.00 " 754.27

Beholdning kr. 50242.43

F. Brukseier M. Fuhrs legat.

Beholdning fra fr. aar kr. 7392.38

Renter i 1927 " 332.38

Beholdning kr. 7724.76

Selskapets samlede kapitaler utgjør kr. 92324.34

Regnskapene fremlægges i revideret stand til decision
av generalforsamlingen.

Virksomheten.

De i forrige aars generalforsamling vedtagne statuter for Skibsreder Føreids legat er godkjendt av departementet, og legatet er traadt i virksomhet fra 2. januar 1928.

Den av selskapet under 2. juli 1926 avgivne garanti for „Grimstad Bys Historie“ er jaar ved bokens utgivelse blit aktuel. Selskapet er sluppet uventet billig fra det. Garanti-beløpet, der efter generalforsamlingens bestemmelse „ikke maatte overstige 12000 kroner“, har kunnet reduseres til 2000 kr., som er utbetaalt bokkomiteen av Føreids gavefonds renter for 1927. Der gjenstaar av renterne for dette fond kr. 242,43, som nu kan disponeres over for andet øiemed.

Til styret er indkommet andragender om bidrag fra:

1. Grimstad kommunale Træplantningskomitee,
2. Grimstad Bymuseum og
3. Arbeidskomiteen for paviljon paa Høivard.

Fra Træplantningskomiteen foreligger ogsaa dens aarsberetning for 1927.

Styret, som med opmerksamhet har gjennemlaest de indkomne skrivelser, finder tanken om istandbringelse av en større *bypark* i forbindelse med en *museumsbygning* av megen interesse. Forslaget ligger ogsaa like i Byselskapets arbeidsplan. Beplantning til byens forskjønnelse og utvidelse av bymuseet er grundlaget for vort selskaps oprettelse og de lovbundne hovedformaal for dets virksomhet. Hvad der efter nødvendigt vedlikehold og aarlige fornyelser av ældre plantninger kan avsees av de til træplantningen bevilgede midler, bør nu, efter styrets mening, avsættes til erhvervelse av en velordnet bypark. Derved vil et virkelig længe følt savn bli avhulpet. Træplantningskomiteen anmodes om at fremkomme med en nærmere utredning og plan for et saadant anlæg. Parken bør, i tilfælde, bli stor nok til avholdelse af større friluftsmøter. Baade „Lauvstø“ og „Eden“, hvor f. eks. de store missionskredsmøter tidligere holdtes, er nu optat paa anden maate, og noget andet hertil egnet sted findes ikke inden byens grænser. Her vil ogsaa bli den rette plads baade for musiktribunen og fontænen.

Hvad *lekeplads* og *skolehave* angaar er dette noget som i første række kommunen bør ta sig av. Det ligger ogsaa utenfor Byselskapets formaal. Kan det uten gene for beplantninger og god orden kombineres med en bypark, vil der vel neppe kunne reises vægtigere indvendinger mot et slikt arrangement.

Det maa føles som en plikt at Byselskapet yter Bymuseet den nødvendige støtte til fortsættelse av dets betydningsfulde kulturelle virke. Man indstiller derfor paa et foreløbig bidrag til en nyordning, idet det samtidig henstilles til museumsstyret om inden næste aars generalforsamling at fremlægge tegninger og planer for en eventuel nybygning.

Det turde være en tanke værd overveielse om ikke en vordende museumsbygning burde kombineres med det i sin tid av Grimstad bystyre besluttede forsamlingslokale („Raadhus“), hvortil der av kommunen er avsat betydelige midler. Isaafald burde der vel søkes indledet et samarbeide mellem Træplantningskomiteen, museumsstyret og Grimstad formandskab.

I det indkomne andragende om bidrag til en *paviljong* i *Høivarden* er det ikke klargjort hvorvidt der med paviljongen paatænkes en enkel musikpaviljong eller — som det har været nævnt — et beværtningssted med mulige senere utvidelser og beplantninger. Fra forrige aars generalforsamling foreligger fra en av andragendets underskrivere forslag om bidrag til en musikpaviljong ved bryggene. Endelig nevnes der ogsaa en musikpaviljong i Træplantningskomiteens forslag til bypark. Under disse omstændigheter finder styret det heldigst at utsætte paviljongsprørsmalet til det foreligger i en avklaret og endelig form.

Træplantningskomiteen er anmodet om at faa opsat etpar bænker ved utsikten i Varden.

Paa grundlag av disse bemerkninger tillater styret sig at fremsætte for generalforsamlingen følgende

Innstilling:

1. Efterat „Legat for Selskapet for Grimstad Bys Vel“'s kapital er tillagt den lovbefalte fjerdepart av renterne for 1928, utbetales resten av renterne til Grimstad kommunale Træplantningskomites fortsatte virksomhet.
2. Av „Grimstad Øl- og Vinsamlags Legat for Grimstad Bys Forskjønnelse“ tillægges kapitalen en fjerdepart av renterne for 1928. Resten utbetales Grimstad komm. Træplantningskomite som bidrag til en vordende bypark.
3. Av „Skibsreder O. R. Føreids Legat til Selskapet for Grimstad Bys Vel“ utdeles det hele rentebeløp for 1928 til Grimstad bymuseum som avsætningsfond for eventuel nybygning.
4. Renterne for 1928 av Brukseier M. Fuhrs Legat tillægges legatkapitalen.

5. Renterne for 1928 av selskapets almindelige fond tillægges kapitalen efterat aarets ordinære utgifter er fragaat.
6. De fra forrige aar gjenstaaende renter av Føreids Gavefonds konto kr. 242.43 overdrages Træplantningskomiteen til ny bypark.
7. Det før avsatte beløp til parkbænker, kr. 154.07, overdrages Træplantningskomiteen til nye bænker.

I styret for Selskapet for Grimstad Bys Vel,
Grimstad 2. mai 1928.

*Karl O. Knutson. M. Fuhr. D. Gundersen.
J. C. Jørgensen. K. Dyvik. Lars Gundersen.
Halvdan Gundersen. K. M. Bie*

Sjette aarsmøte 8. juni 1928.

Ved møtets begyndelse var 14 medlemmer tilstede. Aarsberetning og regnskaper oplæstes. For regnskaperne gav generalforsamlingen decharge. De indkomne andragender om bidrag referertes, og styrets foranstaaende innstilling vedtoges i sin helhet enstemmig. Skibsreder Alb. Andersens forslag om at bjerkerne i alleen langs Østrevei efterhaanden ombyttes med lindetrær vedtoges. Likesaa vedtos en henvendelse til Grimstad og Omegns Telefonselskap om at telefonnettet, av hensyn til allétrærne, ombyttes med en jord- eller luftkabel. Det besluttedes enstemmig at anmode Træplantningskomiteen at fremkomme med plan og forslag om bypark til Byselskapets næste generalforsamling. Efter kjøpmann Lars Gundersens forslag blir komiteen for det gamle teaterselskap at anmode om overdragelse til Bymuseet av det gamle sceneteppe med prospekt av Grimstadfjorden og Vigkilen. Konsul Gerh. Smith-Petersen foreslog det under arbeidet med fortauget paa Østrevei bortminerte aarstal 1881 gjenindhugget i Kirkeheien. De uttrædende styremedlemmer brukseier Fuhr, direktør Gundersen og lærer Dyvik gjenvalgtes; likesaa, ved særskilt valg, kæmner Knutson, som formand. Istedetfor skibsreder Olaf Tonnevold, som hadde frasagt sig valg, indvalgtes lektor H. Terland. Varamænd og revisorer som forrige aar.

(Eftertrykk forbudt).

Sagnskikkeler innen Grimstad sjømannsstand.

II.

„Nøkken“

alias skibsfører C. E. Nielsen.

Av *Giert Sailor.*

Verdens vinde syng sangen,
sangen om Norges flag.
Syng om nasjonens seire,
vundne i fredens slag.

Ved siden av Christian Pharo var der vel ikke mange navne innen Grimstad sjømannsstand i 1870—90 årene, der hadde en bedre klang enn „Nøkken“ — alias skibsfører C. E. Nielsen.

Han var født ^{30/4} 1835 på Hisøen ved Arendal og døde i Kristiansand den ^{25/2} 1908.

Efter i flere år å ha fart som styrmann med *Torres Bonnevie* på fullrigeren „Storkors“ (netto 793 tons register) fik han skibet å føre en kortere tid under Bonnevies ferie. Derefter kom han i 1868 som skipper ombord på bark „*Fredrik Petersen*“. I 1875 avanserte han til fører på den da i Hasseldalen nybyggede bark „*Grønsvær*“ (netto 460 tons). Det var ikke minnst her ombord, at „Nøkken“ la grunnlaget til sin gode posisjon i Fredr. Smith Petersens rederi.

I 1878 satte Hasseldalen på vann det vakre barksbib „Løvehjerte“ (netto 498 reg. tons), det første av Smith-Petersens skibe etter Brandi-Dekketypen. „Nøkken“ blev fører og seilte med dette skib til 1885.

På dette tidspunkt gjorde rederiet et prisverdig forsøk på „å gå over til jern“ ved bygning i England av det vakre stålskip „Midnatsol“ (netto 1236 reg. tons). Førerposten blev betrodd „Nøkken“, der fortsatte her ombord inntil han ute i nittiårene opga sjøen.

Tegningen til „Løvehjerte“ hadde sitt ideal blandt de hurtigseilende „klippere“ omkring midten av forrige århundrede. Typen blev dog adskillig fyldigere i linjerne under vannlinjen, derav mere lastebærende, men på samme tid langtfra så vel-seilende som sine forbilleder.

«Hvad man vinner på den ene måte,
taper man på den annen».

Dette ordsprog gjelder specielt i forholdet god lasteevné — bra seiler. Ytterst vanskelige hensyn å forene.

Allikevel var „Løvehjerte“ (K.L. = 140 fot) et fremkom-melig skib efter vore hjemlige begreper. En 11—12 knop kunde den drives til uten serlige vanskeligheter.

Bark „Grønsvær“ (K.L. = 133 fot) gjorde sjeldent mère enn 10 à 11, selv om den i likhet med bark „Betsy Gude“ (rederi J. Bang, første fører senere lodsoldermann Oluf Due) — var meget letseilt og uten vanskelighet kunde drives op til 9 knop — og vel så det — i pen bris — bidevind og godt fuldt.

Til sammenligning kan nevnes, at bark „Polykarp“ (rederi J. Børresen, første fører Jens Olsen, Hesnæs) ofte løp sine 12—13 knop. Den var bygget i Hegdekjær 1880, hadde en kjen-ningslengde på 143 fot, drektighet 498 reg. tons etter ottiårenes måleregler. „Polykarp“ var en mère enn almindelig god seiler, i frisk passatkuling løp den med litt press sine 11 knop, bide-vind og fuldt. En ganske pen fart for et skib, hvis vannlinje neppe var mer enn 135 fot.

Efter den bekjennte engelske skibskonstruktør *Froudes* formel skal den naturlovmessige maksimumsfart i knop — for fartøier (av type som de nevnte) være lik kvadratfoten av leng-den i engelske fot. Et fartøi, der uten serlig press skulde drives op i til expl. 12 knop, måtte da ha en lengde i vannlinjen = $12 \times 12 = 144$ fot. Forutsetningen er normalt formede linjer — „pent løp“ — ren i bunden, fornuftig rigget, lastet og seilet. Herom mère en annen gang og tilbake til „Nøkken“.

Enhver, der har hatt med seilteknikk å bestille vil vite, at dette er en ytterst ømfintlig bransje — enten det nu gjelder en båt, en lystseiler, et større skib eller en lastedrager. En gal facon på seilene, en uriktig stilling av disse i forhold til vinden; — for lite seilføring eller formegen i forhold til stabilitet og vindstyrke, — usymmetrisk bjergning av seil, slik at fartøiet ikke længere er avballancert — „lett på roret“ — kan være avgjørende for farten.

Nu vet jeg godt, at til den, der ikke interesserer sig for seilads, er det likeså frugtesløst å tale om seilteknikkens fines-

ser, som f. ekspl. å diskutere musik med en umusikalisk. For denne er jo musik bare larm og leven, og for den der ikke „gripes“ av seilteknikkens mystik, slik at hans tanker søker tilbake til denne i så å si hver ledig stund — for ham er talen om seiladsens finesser bare „tøis“.

For den derimot, der med lidenskapelig interesse har studert disse ting, eksperimentert dermed og sett resultatene derav — for ham er det en kilde til glæde å bli mindet om seiladsens hemmeligheter.

Jeg skal ikke være for vidtløftig denne gang, men bare komme inn på noen av de mest springende punkter.

Har man til ekspl. på et barkskib gjort fast jager og forre røil, uten samtidig eller tidligere å ha bjerget gaffeltopseil eller et a 2 av stagseilene mellem mesan og stortop — kan fartøet være blitt luvgjerrig, der må brukes „meget ror“. Skibet slæper med sig tonnevis av vand. Farten går ned et par knop eller mere. Her gjelder det å studere sitt fartøi, altid ha det „avballansen“, slik at det kan holdes bidevind eller går kurs med minnst mulig „ror“.

Nevnes bør også seilenes stilling. Vinden skal ikke bare „fylde“ disse, men stryke langs dem — ikke „fanges“. Bidevind skal seilene ikke være skjærpet eller skjøthalt mere, enn at de såvidt står „fulde“. For slør „skværet“ såpas, at vinden ikke blir fanget, men løper undav seilet på læ side. Herved vil altid ny, frisk vind komme til og luftfortynningen på læ siden av seilene vedlikeholdes. For læns og rumseilads er det bra å ha riggen heldende akterover eller seilene så slakke i skjøtene, at vinden også her stryker undav. Ingen seil satt, der ikke „trækker“, ingen opsamling av „død vind“ mellem toppene. Som enhver interesseret vil forstå, hadde man her et felt, hvor den energiske og kyndige seiler kunde øve adskillig innflydelse på sitt fartøis fremkommelighet. Tar man så i betragtning trimmingens betydning, lastens stuving og tyngdernes fordeling, studiet av „Sailing Directions“ — og „picking up“ av kollegaers erfaringer pluss opnотering eller memorering av egne, vil det skjønnes, at der ikke minnst i seilskibstiden var nok av felter å perfeksjonere sig på — nok av chanser for en gløgg, interesseret og påpasselig mann i bransjen.

Og en slik mann var etter alt å dømme „Nøkken“.

Hvorav kom det ellers, at han så ofte snøt sine konkurrenter?

„Han var en drivendes kar“, der altid hadde heldet med sig, sier mange.

Andre fremhever det noget forslitte argument at han altid hadde nye og vel utstyrt fartøier å arbeide med. Det kunde derfor gå an for ham å la seilene stå til det ytterste — og under tiden litt til, — før han bjerget dem. Og løiet vinden det minnste grann, så lød det: „Stormann, vi må ha mere seil på a“.

Roald Amundsen skal engang ha sagt:

„Der er intet som heter *held*. Det kommer alt an på planleggelse, forutseenhet, påpasselighet — og kyndighet i bransjen.“

I tilfellet „Nøkken“ er jeg nærmest tilbøelig til å være enig med vor store landsmann.

* * *

Skibsfører C. E. Nielsen er gåt over i tradisjonen som en typisk sagnfigur. Flere av de præstasjoner, der tillegges ham, tør derfor skyldes andre. Faktum er imidlertid, at beretningene allerede i otti—nittiårene hadde krystallisert sig omkring hans navn og nu lever videre „mellem sund og skjær“. Og — så får det være, som det vil, med den rent historiske side av saken.

* * *

Engang i syttiårene lå bark „*Grønsvær*“, capt. C. E. Nielsen og et annet av Smith Petersens skibe sammen i Rotterdam.

For ikke å fornærme nogen, kalder vi det annet fartøi for S. og føreren for H.

Det så ut til, at fartøiene skulde bli utlosset noget nærsamtidig. De skulde begge gå i ballast til samme havn i U. S. A., en av lasteplassene ved Delaware. Såvidt erindres Philadelphia eller Wilmington.

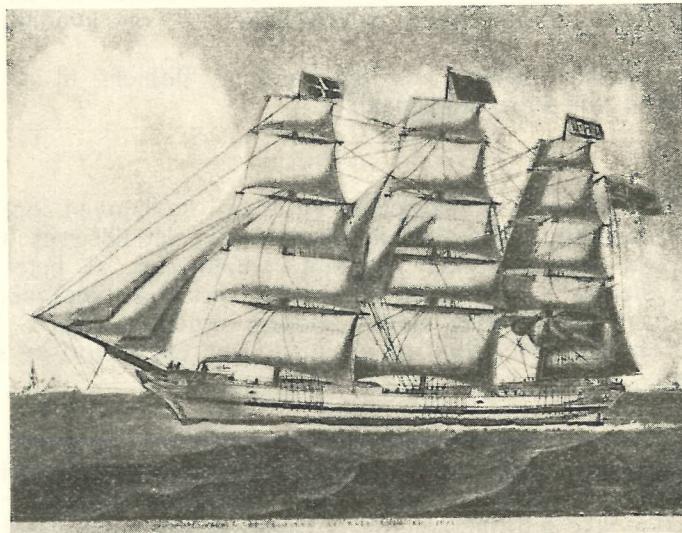
S. var den største og i *ballast* omtrent jevngod med „*Grønsvær*“ som seiler.

Captein H. på bark S. inngikk derfor veddemål med Nøkken, om hvem der skulde komme først over. Da nu S. kom sig avsted nogle dage før „*Grønsvær*“ mente H. han dennegang skulde ha gode chanser, så meget mere, som han trodte sig bedst kjent i farvannet.

Capt. H., der ellers var en nokså forsiktig mann, hvad seilads angikk, gav på denne tur styrmennene ordre til å la alt stå til, sålænge seil og rigg på nogen måte kunde holde.

Direktions, barometer, vær og aspekter blev studert og H. var så heldig å komme sig godt nordover (det var ut på

vårparten i april måned) — vel klar av det værste av Golfstrømmen. Vinden, der hittil hadde stått fra VSV til Vest, gikk her over til NNV og N, så capt. H. med bark S. kunde stryke vestover døgn etter døgn, rent ønskevær og vind. Og selv om sistnevnte blev litt kontrari, da man kom ned forbi New Foundland, så var det dog med en fin-fin reise bak sig, at bark S. tok taubåt og lot sig slæpe op efter Delaware.

Fregat „Guldregn“. (Bark „Grønsvær“ bygget etter samme tegning).

På turen hadde man ikke set nogetsomhelst til „Nøkken“ eller „Grønsvær“. Capt. H. gikk derfor bred og tilsynelatende trygg frem og tilbake på hyttetaket og følte sig næsten sikker på, at han dennegang skulde ha fåt vist „Nøkken“, at der også var andre, der kunde seile.

Allikevel kan capt. H. ikke ha vært *ganske* sikker. For da de kom opefter „Roveret“ blev kikkerten nokså ofte rettet inn mot mastetoppene hen etter lasteplassene.

Endelig — det var om ettermiddagen — tørnet S. op utenfor sit angivne lastested. Alt på lang avstand hadde capt. H. sett kikkerten rettet mot en pen liten, hvitmalt bark med en oljet rand like under dolbordet.

„Forsørje mig, der ligger han“, sa han og leverte kikkerten til styrmannen. . . .

Og — ganske riktig. Der lå „Grønsvær“. Den var kommet frem for 4 dage siden, hadde alt „skudt“ ballasten og var begyndt å laste.

* * *

Året etter lå „Grønsvær“ til ankers ut for Smith Petersens brygge i Grimstad, klar til avgang. Det hadde blåst kontrari vinn noen dage og „Nøkken“ brennte efter å komme avgårde. Nu var vinden i løpet av natten dreiet op i NV, og allerede før kl. 7 fm. var „Grønsvær“'s besetning i full sving med å hive inn på ankerkjettningen.

Da d/s „Activ“ kl. 9½ fm. kom innom i ruten fra Arendal til Kristiansand lå „Grønsvær“ med kjettingen op og ned, bare en jagertrosse i land akter.

Avtalen mellom „Nøkken“ og Gulbrandsen på „Activ“ var snart „settled“ og kl. 9¾ fm. lå taubåten for baugen og fikk slæper ombord.

Nu var det bare å få ankeret „hjem“.

Men det gikk ikke så fort som tænkt. Det var nok kommet fullt av ankeret på den briggen, der lå og lastet mine-tømmer for Hans Tveten, mellom Crawfurds og Huselands brygge.

Gulbrandsen på „Activ“ blev utålmodig og „Nøkken“ raste.

„Bare hiv vækk, gutter, så får vi snart vite, å — for — et anker det er“. Og ganske riktig, om en stund kunde en tydelig se, at kjettingen fra briggen begyndte å vise nord-over.

Men nu gjaldt det å få vite, om ankerfligen hadde fanget kjettingen — utenfra — eller innenfra.

Da kunde „Nøkken“ ikke „dy“ sig längere. Ifølge tradisjonen trakk han trøien, stupet i sjøen og halte sig flere favne nedefter „Grønsvær“'s ankerkjetting og kom op med grei beskjed om, hvilken ankerflig, der hadde fanget — hvad vel „Activ“ skulde dra og hvordan der måtte stikkes på kjettingen.

Et kvarters tid senere — eller kanskje litt mere — seg „Grønsvær“ utover forbi Torskeholmen med „Activ“ for baugen og „Nøkken“ på hyttetaket, smilende, men gjennemvåt til skinnnet.

* * *

„Nøkken“ kolliderer.

På en av sine siste reiser med „Grønsvær“ kom „Nøkken“ ut for et tilfelle, der let kunde blitt ham dyrt å stå.

Beretningen forekommer i litt forskjellige versjoner. Her er en av dem.

„Grønsvær“ var på tur fra U. S. A. til Liverpool med en ladning korn. Etsteds i den irske sjø, ret nord for Anglesey, lå „Grønsvær“ en natt og krysset sig østerover mot en frisk østlig bris. Den hadde nylig gåt baut og lå nu NNO over for styrbords halser.

„Nøkken“ var på dekk. Henimot midnatt får man til luvart ca. 3 streker forrenfor tvers se en blank og en rød lanterne, topp og bagbords sidelanterne på en steamer, der nærmet sig. Ombord i „Grønsvær“ så man etter, at den styrbords (grønne) sidelanterne lyste klart og lot det stå til som sig hør og bør — for en 7—8 mils fart. Det var jo damperens sak å styre unnav.

Fartøierne kom hverandre nærmere og nærmere — uten at peilingen merkbart forandredes og uten at steameren gjorde tegn til å ville vike.

I henhold til styringsreglerne kunde nok „Nøkken“ i siste øieblikk latt „Grønsvær“ „løpe i vinden“. Men også den manøvre hadde jo sin resiko under en eventuell process, hvis fartøierne allikevel raket ombord i hverandre.

En stribok, som „Nøkken“ var, holdt han på sin rett og lot det stå til . . .

Det var en flott passasjerdamper, der tok sig glimrende ut som den kom fossende i mørket — sine 14—15 mils fart — med de mange lysbundter ut gjennem dækshusvinduer og sideventiler.

Der skulde så men både nerver og mot til for å lå en liten kornlastet trebark stevne like mot et slikt uhyre.

Ombord på „Grønsvær“ var der — ved siden av et svakt skin fra kahytsskylightet og nathuslampen — neppe andre lys å se enn sidelaternene, hvorav specielt den styrbords sendte et tydelig, grønt streif mot hånden til styrmannen, der i dette øieblikk — for sikkerhets skyld — var henne og satte næven ut over lanternebrettet.

„Purr ut alle mann“, kom det rolig fra „Nøkken“. Styrmannen repeterte ordren forover, fikk svar og sprang ned i hytten for å purre ut 2. styrmann og stuert. På kortest mulig tid kom han sig op og forefter til luvart for å se efter at mannskapet snarest mulig kom sig på dekk.

I samme øieblikk sprang utviksmannen ned fra bakken med et vældig byks og for hen mot ruffen. . . .

„Stødig kurs“ var den siste ordre, rormannen fikk, da det var klart, at kollisjon var uundgåelig.

... Bum . . . brasj . . . et brak, omrent som når sterkt tømmer brytes — blandet med en lyd, lignende den, man hører, når vindusglass knuses — bare hundrede ganger kraftigere.

I neste øieblikk lå „Grønsvær“ snudd helt rundt med klyverbom og størstedelen av forriggen langs siden og baugen helt ned til vandlinjen, mere lignende en „chapeau klakk“ enn et skikkelig skibsskrog.

Den store damper hadde nu endelig stoppet. Hjerte-skjærende hyl blandet sig med rolige angelsachsiske kommandoord, mens man ombord i „Grønsvær“ undersøkte sin egen skade, fikk gitt opp de fleste av seilene — satte prammen på vann og gjort klar til å sette ut de andre båtene.

Jo, Ola Just's veltømrede skrog hadde tålt også denne påkjenning — i tillegg til de mange andre under „Nøkken“'s hårde seilads.

Steameren var truffet om bagbord forrenfor tvers. Gjennem den „låvedør“ „Grønsvær“ hadde åpnet trods jernplater og spant, fosset vandet inn, mens man satte redningsbåter på vann og oppe på kommandobroen sendte opp nødsignaler. Raketter og lyskuler, akkompagnert av dampfløitens uhyggelige ul i den stjerneklaare natt, tilkalte alt — hvad der var i nærheten — av andre fartøier, fiskere og lodskuttere.

Efter mindre enn 10 minutter var den flotte passasjerdamper forsvunnet fra havets overflate.

Rundt omkring i båter, på alskens flytende løsgods, stoler, luker, livbøier og belter lå passasjer og mannskap og fløt „på bølgen blå“. Efterhvert blev de optatt av „Grønsvær“ og de tililende fartøier. Det var en broget forsamlings. Tropper på vei til Indien, blandet med passasjerer til orienten, drivvåte og mere eller mindre skrækslagne.

Desværre blev ikke alle reddet.

I sterkt havarert tilstand slæptes „Grønsvær“ inn til Liverpool. „Nøkken“ blev satt fast, siktet for „uaktsomt drap“.

Men også i denne situasjon viste han sig å være „kar for sin hatt“. Ved imøtekommens fra fengselsmyndighetene kom han sig i forbindelse med det norske konsulat og rederiets vanlige megler. Sammen med denne blev nu „slagplanen“ lagt for sjøforklaringen og den eventuelle process.

„Grønsvær“'s mannskap var „mixed crew“ og få av dem kunde videre engelsk. Efter gjennem megleren å ha fått instruert sine styrmenn, om hvad hver mann ombord hadde å si under den kommende sjøforklaring, fikk han losjert hele

besetningen inn på et litt avsides liggende „boardinghouse“. Her fikk samtlige lære de engelske glosor, der var nødvendige for å forklare situasjonen i skibets favør, men heller ikke mere.

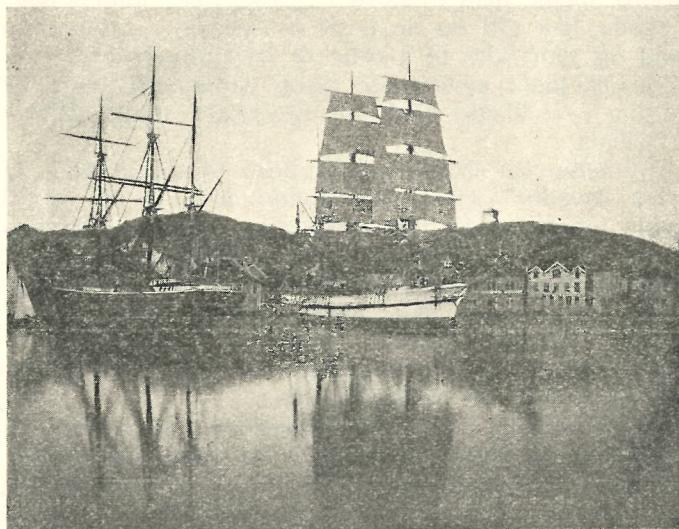
På den måte blev sjøforklaringen et utmerket grunnlag for skibets advokat i den etterpå følgende procedure.

„Grønsvær“ vandt saken*) med glans og „Nøkken“ kom sig ut av „prisonen“, næsten bokstavelig talt „med palmer i hænderne“.

*

*

*

Bark „Løvehjerte“.

Engang omkring 1880 var „Nøkken“ som fører av bark „Løvehjerte“ på tur fra Østersjøen til U. S. A. I en stormbygge ut for Skagen mistet han klyverbommen og måtte inn til Hesnæs for å få en ny.

*) Efter at foranførte var skrevet er jeg fra interesseret hold gjort opmerksom på en kollisjon, »Nøkken« oplevet nogle dage efter at han med »Grønsvær« i repareret stann hadde forlatt Liverpool.

Skibet blev da overseilet av en engelsk steamer og tradisjonen vil vite, at det var en *hevna*kt. »Grønsvær« måtte returnere og gjennemgå en ny reparasjon, større enn den etter kollisjonen med passager-damperen.

Da så »Nøkken« gik som seierherre ut av også denne affære, kom der rigtig eventyrglans om hans navn.

Fra Hasseldalen blev der rekvikert en ekstra god spire — à-åls — og mest mulig kvistfri — til ny bom.

Og ikke nokk med det. Til leidere og gaiere blev der rekvikert wire og kjetting av 30 % større førlighet enn det „Veritas“ forlangte.

På spørsmål om hvad dette skulde bety, svarte „Nøkken“: „Forstår Dere ikke det, Pittersen, at en må ha goe greier, når en skal krosse over Atlanteren på 23 da'er.“

Nu — denne kraftsatsen vilde kanske være blitt glemt, som så mange annen skipperskrøne fra den tid.

Det morsomme var imidlertid, at „Nøkken“ greiet å holde, hvad han hadde lovet. Han kom virkelig frem til den fastsatte tid — certepatiets frist blev holdt og „Løvehjerte“ fikk frakten.

* * *

Det lever også andre beretninger om „Nøkken“ og „Løvehjerte“. Flere av dem vil jeg imidlertid se å få kontrollert litt, før jeg serverer dem. Jeg skal denne gang blot nevne en, der synes utpræget karakteristisk for hans lynne.

Det var engang i Nordatlanteren på tur fra U. S. A. med korn til United Kingdom. Det var på formiddagsvakten og „Nøkken“ gikk selv på halvdekket og passet seiladsen. Under en stiv kuling av VNV med haglbyger strøk „Løvehjerte“ ONO over med bramseil i topp. Foran bygerne lød det: „Klar ved bramfaller! — — Undertiden blev seilene låret, men som oftest holdtes de stående og „Løvehjerte“ strøk avgårde sine 11—12 mils fart.

På luv laring såes en flott fullrigger, der med omrent samme kurs og under press av seil hadde halt inn på „Løvehjerte“.

„Nøkken“ likte ikke dette. Med vakten til hjælp hadde han hatt sig en tur rundt til skjøter og fall. Slakket litt hist — halt litt her — skvært eller brast for mest mulig å få seilene i fin stilling; avballanseringen for styringen blev heller ikke glemt.

Ved 10tiden trakk det op til en hård byge fra VNV. Skyene kom blålig — mørke, med forrevne kanter — typiske haglbyger med ekstrafutt, hvad vind angikk.

Styrmannen spurte om det ikke var best å ta bramseilene.

„La dem bare stå“, kom det fra „Nøkken“. „Vi må frem, størmann“.

Der var nok mere enn en av besetningen, der spendt ventet på å se, hvordan dette vilde løpe av.

Bygen kom, „Løvehjerte“ „la på øret“, haglene pisket og

vindens musikk i riggen økedes fra durende orgelbrus tilrene hyl — — men „Nøkken“ nøjet sig med det vanlige. „Klar ved bramfaller“ og lot det stå til.

„Løvehjerte“ må ha tatt sig godt ut, som den nu fôr avgårde med læ dolbordlist jevnt under vand og under overhalingene tok adskillig vand inn over finkenettene.

Der smalt store bramseil — og fillerne fôk som snedrev ad læ til.

„Nøkken“ så en stund vemodig på de tomme „lik“, der stod igjen deroppe.

Så vendte han sig rolig mot styrmannen og gav denne beskjed om fra seilkøien å få frem et „nytt“ bramseil.

Da bygen lettet, gikk fullriggeren for bare mersseilene. Et godt stykke foran strøk „Løvehjerte“ avgårde, mens mannskapet allerede var i full sving med å få op et nytt bramseil på stortoppen.

*

*

*

Stålskip „Midnatsol“.

Fra „Nøkken“s fartstid ombord i „Midnatsol“ lever en „passasje“, der kan danne en passende ramme om de foran nevnte beretninger.

„Midnatsol“ var sommeren 1886 eller deromkring avgått fra Sverige til Australien med trælast. Fartøiet hadde passert

„Lizzard“ medio august, var kommet sig godt over i Portugisernorden ut for Cap Finisterre og hadde fått fatt i NO passaten på høyden av Madeira. Omkring 8. september var fartøiet 20 kvartmil tvers av Cape Verde.

Medens NO passaten i den nordlige halvkules vinter kan stå helt ned til Ækvator, kan man i månederne juli—september ialmindelighet ikke gjøre regning på å beholde den lengere enn til en 8—10 n. br. Her møter man stille og vekslende vinde inntil man en grad eller 2 længere sør kanskje får fatt i SV monsunen. Denne blåser med kortere eller længere stille og byge-perioder til 3—4 n. br. Under forutsetning av at man er på den riktig lengdegrad 20—25° LW fra Gr. kan man her gjøre regning på å komme i kontakt med SO passaten.

I stillebelterne mellom NO passaten og SV monsunen samler sig ofte en mengde seilere, der med spendt opmærksomhet fanger hvert vindblaff som kan hjelpe dem sydover. Overensstemmende med „Sailing Directions“ gjelder det hurtigst mulig å dra nytte av SV monsunen for med styrbords halser å komme sig SO over. Noen grader nord for Ækvator trekker vinden sydlig — og går så over i SO passaten. Med gode høider og for bagbords halser kan man da stå SV over uten å nære noget av den gamle, tradisjonelle frygt for å komme i læ av Cape San Roque, Brasiliens østligste punkt. Nærmere Sydamerikas fastland rummer vinden, så man med sydligere kurs kan passere øen Trinidad 22° s. br.

Helt fra første halvdel av forrige århundre har sjøfartsnasjoner som U. S. A., Storbrittanien og senere Tyskland nedlagt et storartet arbeide for å finne ut de beste seilveie i disse farvand, alt etter årstid, vind og strøm. Der foreligger en hel litteratur om disse ting. Ekstrakter herav er inntatt i de såkaldte „Sailing Direktions“, der finnes ombord i et ethvert vel utstyrt skib.

„Nøkken“'s kvikke reiser i Australiasarten børger for, at han også gjennem den her nevnte litteratur har studert sitt fag.

Det var i den første halvdel av september 1886 eller deromkring. På 8. n. br. og 24° LW. f. Gr. lå der en hel del fartøier av forskjellig nasjonalitet og dasket i „stilla“. Hvor man så rettet blikket nede fra skibsdekkene kunde man ikke se annet enn skuter med slappe seil, der lå og duvet på de blanke, døsigje donneinger. Kun hvis man gikk op til veirs — op på bramsaling — kunde man ennu av og til se horisonten i nord farvet blå. Det var de siste blaff av NO passaten, der førte flere og flere „nye“ seilere inn i stillebeltet.

Døgn efter døgn snek sig hen. Det blev kokende hett . . .
Beket smeltet i naterne henover dekkene. Kun oppe på hytte-
taket på de skibe, der hadde naterne kittet, var det godt å gå.
Spesielt hvis der var strekket solseil over.

Hvor i al verden blev der av SV monsunen? Skulde en
gro ganske fast her i „stillebeltet“? Det var slike betragtninger,
der for gjennem hjernen til skipperen på en sørlands bark,
hvis navn jeg i denne forbindelse vil la være unevnt.

Idag den 10. september kl. 8 fm. var det på tredje dagen,
at der ikke var kommet vindpust i seilene. Captein N. J. blev
derfor utålmodig og tok storriggen fatt. Ikke krusning å se
hverken i syd, øst eller vest. Bare i nord en blå stripe, der
førte et par nye seilere med sig. Ut på formiddagen kom
både vind og skibe nærmere og ved middagstider hadde man
seilene fyldt av en svak bris fra NNO.

En pen svartmalt jernbark med nye seil var kommet så
nær, at man kunde veksle signaler. Bark „Midnatsol“ av
Grimstad

„Nøkken“?

Captein N. J. vendte sig til styrmannen, der hadde assi-
stert ham med signaliseringen og sa: „Nu får vi snart vind.
Der kommer „Nøkken“.

Ved middagstider var det etter ganske stille, men utover
ettermiddagen trakk der op skybanker i SV. Og da man-
skapet ved syvtiden om aftenen hadde hatt sin sedvanlige
job ved pumperne ombord på de trebyggede av skibene, kom
de mørke krusninger fra SV nærmere og nærmere

Hadde „Nøkken“ atter vært ute med sine kunster og
„plystret“ etter vinn? ?

Hvordan nu dette var eller ikke — ved 8 glass lå hele
flåten SSO i, for styrbords halser, bidevind og godt fuldt.
En frisk bris bugnet seilene og duret sin oplivende musikk
gjennem riggen

„Nøkken“ var i farvannet. Hans gamle ven Neptun hadde
spillet op med sine kjære, kjennte toner — — —.

Giert Sailor.

Sørlandet.

Jeg vet om en yndig rute. Det er fra Arendal til Kristiansand med lokalruten. Mellem holmer og skjær langs landets grønne yppige kyst, forbi Torungerne, Fevik, Fjære til Grimstad, liten og stiltærdig i sin krok indenfor vikens deilige grønne bredder med høie løvtunge trær om gamle hus med høie sortglinsende tak. — At da ingen forstaar, at her gaar den friske salte sjø helt indpaa, her er græsset mykt og fint og saftiggrønt; her myldrer alslags blomster, her er trærne høie og brede med løvtunge kroner, som aldri vansmægter; her slynger, ranker og brer sig alslags underlig kratt — her er yndig slumrende land. Herregud, hvor vort land er stort og rikt! Her er sommerplads nok til os alle, uten at vi behøver at træ hverandre for nær.

Videre om Homborgsund. Jeg synes navnet lyder fornemt; det er Terje Vigen, det er selve Ibsen likesom — det er ialfald saa velgjørende langt borte fra alt ragget knot og allummer usundhet. Hit mot Sørlandets kyster strøk pustene utenfra. Alt hernede bærer spor av gammel kontakt med Europa; fra disse vore kyster bares de friske pust av kultur utenfra indover vort land til vækkelse og utvikling. Nu blaases der av alle kræfter indenfra og ut. Avkrokene vil bli sig selv igjen. Men i dette vældige deilige betydningsfulde strøk av vort land føler man sterkest, hvilken høinende betydning netop pustet utenfra har hat for vor nation til letvindt gløghet, sikre sæder og bekvemt sprogføre.

— — Det var bare navnet Homborgsund, dets milde vellyd, som vakte disse refleksjoner. Videre avsted: Lillesand, Brækkestø, Høivaag, Gamle Hellesund, Randøsund v.s.v. Hvor dog fattige graa skjær og holmer kan være skjønne. Hvor dog den karrige norske natur allikevel kan virke overdaadig rik!

Jacob Hilditch.

„Guldmannen“.

For lidt eldre Grimstadfolk staar endnu Christian Paulsen, Vesønes, — populært kaldet „Guldmannen“ — i friskt minde. Der stod en viss eventyrlig glans om ham. For han hadde vært i Kalifornien og gravet guld og var hjemkommen som rik mand til hustru og barn, der sat i trykkende kaar og trodde ham forlængst død. Paulsens dattersøn, overretssakfører P. B. Einersen, kan vi takke for nedenstaende oplysninger.

Paulus Pedersen, som var skoleholder og en tid lensmand i Tveit, var født i samme sogn paa gaarden Karlsmoen i 1770 og døde „av bindelse“ i Kristiansand i 1822. Hans søn *Christian Paulsen* var født paa samme gaard i 1811. Christian kom som ganske liten ut til fremmede, var gjetergut og derafter i lære hos guldsmed Kristensen i Kristiansand. Reiste derfra til Horten, hvor han arbeidet paa marineverftet som skibstømmermand og blev utlært som skibsbygger. Var med at bygge Norges sidste store krigsskib av træ „Kong Sverre“ (?). Derfra kom han til Arendal, hvor han i 1832 blev gift med Maren Ellefsen og hvor han drev skibsbyggeri. I 1842 utvandret han til Amerika, mens hans hustru og 3 barn blev igjen i Arendal. Efter i nogen tid at ha opholdt sig i de Forenede stater og der lagt sig efter skibsbygningsvesenet begav han sig om Cap Horn til Kalifornia, hvor han nedsatte sig i St. Francisco. Han ernærte sig der dels som skibsbygger og dels ved handel med de indfødte. Mens han var der fik han høre om de store guldfund, som var gjort i landet. Han drog saa til guldfeltet som han efter 7 maaneders heldig arbeide forlot for at dra hjem. Kom tilbake til Arendal i 1849 og begyndte skibsbyggeri. Efter et kortere ophold der blev han af M. Smith Petersen ansat som skibsbygmester ved Hasseldalens verft og bygget som saadan flere skibe. I 1856 kjøpte han av gaarden Grøms eier Vesøneset i Fjære sogn. Han satte der op vaaningshus og uthus og drev alm. gaardsbruk. Samtidig anla han paa eiendommen sit eget skibsverft og bygget der barkskibene „Anne Marie“ og „Brilliant“. Han slog sig til ro paa gaarden, og kun en eneste gang var han senere ute i verden. Det var da han i 1860-aarene besøkte den store verdensutstilling i London. Han døde i sit hjem vaaren 1891, ikke fuldt 80aar gammel, rask og spenstig til det sidste.

„Den vestlandske Tidende“ for 28. august 1849 indeholder en beretning om hans oplevelser i Amerika:

„I forrige uke hjemkom hertil en mand ved navn Christian Poulsen, der for 7 aar siden avreiste til Amerika. Han har i de sidste aar opholdt sig i Californien, hvor han senest ved at grave guld har gjort særdeles heldigt utbytte. Paa hjemveien ankom han først til Stavanger, hvis avis under en artikkel „om utvandring til Amerika“ indeholder følgende meddelelse, som Poulsen erklærer at være ganske overensstemmende med hans berettelse.

Som passager fra New-York med skonnerten „Ebenezer“ ankom hertil Christian Poulsen, der en tid lang har opholdt sig i Californien. Han har tidligere været skibstømmermand og forlot i 1842 Arendal for at søke sin lykke i Vesten. Efterat han i nogen tid hadde opholdt sig i de Forenede stater og der lagt sig efter skibsbygningsvesenet, begav han sig for nogle aar siden om Cap Horn til Californien, hvor han nedsatte sig i St. Francisco. Landet var i den tid i mexicanernes hænder og av ringe betydenhet, imidlertid var der dog godt utkomme for ham som skibsbygmester. Da ifjor vaar beretningen om guldgravningen i det indre av landet kom til St. Francisco, og han hadde overbevist sig om, at den medførte sandhet, gjorde han, som de øvrige indvaanere paa stedet, standsede sin virksomhet, rustede sig til gravning og ankom til guldregionen omtrent en maaned efterat virksomheten der var begyndt. Her arbeidet han i fellesskap med to andre mænd og har, efter hvad der berettes, gjort et godt utbytte, men da han der var alene uten familie og folk, der bekymrede sig om ham, befrygtede han, at døden kunde overraske ham midt under denne indsamling, og hans familie saaledes gaa glip af hvad han hadde erhvervet. Efter 5 maaneders gravning drog han derfor med sit utbytte tilbake til St. Francisco, forhyrede sig der i novbr. f. a. med et fartøi, som gik om Cap Horn til New-York. Han beretter, at en beskrivelse over Californien, som han har bragt med sig fra New-York, og som i det væsentlige stemmer, med hvad vi i begyndelsen av dette aar have meddelt her i bladet, medfører sandhet. Californien er et av naturen rikt utstyret land, med en overordentlig rikdom av metaller og mineralier. Jorden er saa fruktbar, at den ikke trænger til gjødning, og regntiden, der træder istedetfor vinteren hos os, er ikke saa ubehagelig, som det vedvarende regn, man her i landet, især paa vestkysten, til enkelte tider av aaret er vant til. Sommervarmen er meget sterk, som man vel kan tenke sig, da landet ligger omtrent under samme bredde som Portugal. Arbeidet ved gravning og utvaskning av guldet er meget besværligt og krønes ei altid med et hel-

digt utfald. En nesten lovløs tilstand herskede, saa at enhver maatte sørge for sig selv og hvad han havde. Ingen turde stole paa den anden, og begjærligheten efter guldet havde imidlertid kvalt alle bedre følelser; penge havde litet værd, og om man derfor end tjente betydeligt, gik dog forholdsvis (ikke) likesaa meget til, saa at mange, uagtet de havde ført et tarveligt og (ikke) haardt liv, til slutning ikke havde stort mere, end da de begyndte (med drukkenskap).

Rykter om denne mands lykke og den formue, han har samlet, er allerede her paa stedet blevet betydelig overdrivet blandt den almene klasse, og det er rimeligt at beretningen end mere vil overdrives og saaledes let kan lokke mange til at forlade deres hjem og opgive et tarveligt men dog sikkert utkomme for i Amerika at søge guld og grønne skoge; man har derfor troet at burde knytte nogle bemerkninger til denne meddelelse.

Det er vel saa, at Chr. Poulsen i Californien har gjort lykke, men man maa betænke, at han har været der under de allergunstigste omstændigheter. Han var allerede en bosat (bekjendt) mand i Californien længere tid førend man kjendte til landets guldrigdom, og han var tilstede og i virksomhet, førend den store masse av mennesker ankom, som saa aldeles vendte op og ned paa alle forholde dersteds. Han kjendte egnen og kunde derfor let skaffe sig det fornødne og i den første tid var ikke alt saa dyrt som det senere blev. Derhos forstod han sproget og er en kraftig og sterk mand i sine bedste aar. Da folk fra alle verdens kanter begyndte at strømme sammen, forlot han egnen, og da han tillike har været sjømand, kunde han uten bekostning komme tilbake til Europa. Anderledes er det med dem, der herefter ville utvandre i den retning. En 3 a 400 spd. og over et halvt aar maa under de gunstigste omstændigheter medgaa, inden man naar Californien, og naar man da kommer der ene og ukjendt samt under klimatiske forholde, man ikke er vant til, er det ikke rimeligt at man vil gjøre stor lykke, men snarere at befrykte, at man kan komme i en meget slem stilling blandt den mengde av pengegridske mennesker, som der fra alle kanter er stimlet sammen. Kommer nu hertil mangel paa sprogkundskaper og kjendskap til

Anm. I et opbevaret eksemplar av »Vestlandske« har Chr. Paulsen foretaget nogle rettelser. Ordet „forholdsvis“ er strøket og ombyttet med „ikke“; ordene „tarveligt og“ er strøket og ombyttet med „ikke“; efter ordet „begyndte“ er tilføjet: „med drukkenskab“; ordene „bosat mand“ er ombyttet med „bekjendt“. De rettede ord er tilført i teksten ovenfor i parentes.
Red.

landet, samt den omstendighed, at alt i almindelighet er saa overdrevent dyrt, saa er det rimeligt, at de fleste, der herefter begive sig til Californien, om de end ere saa heldige at grave endel guld, dog vilde sette saa meget til, at de, om de vende tilbage, ikke komme rigere hjem, end de ere dragne ut.“

Chr. Pharo i løveburet.

Vort forrige medlemsskrift hadde en beretning om skibsfører Christian Pharos kamp med kinesiske sjørøvere. Det var en virkelighetsskildring fra de gode gamle dager, farverig og levende fremstillet av vor skattede medarbeider *Giert Sailor*, som i nærværende skrift fortsetter sine høist interessante skildringer av Grimstad-sjømænds Leben und Treiben.

Om den samme Chr. Pharo, der var „modig som en løve og sterk som en bjørn“, har den nu avdøde skibsfører Gustav Michaelsen fortalt os en ikke mindre fengslende historie. Fortellingen lød i al korthet slik:

Utenfor et løvebur i Antwerpens zoologiske have stod to norske skibskapteiner og saa dyreoppasseren ifærd med et eller andet inde i buret. „Du, Pharo, som er slik løve, du tør vel ogsaa gaa ind i løveburet?“ kom det spøkefulde spørsmål fra den ene av dem. Joda, det var grei skuring — Pharo turde. Da løveoppaseren gik ut, gik Pharo ind. Han

Kaptein Chr. Pharo.

stod indenfor døren rolig og med øinene stift heftede paa løven, som saa noget grundende ut og vistnok spekulerte paa hvad slags kar dette kunde være. Visitten blev ikke lang. Pharo trak sig baklæns ut, og døren gled i. Den anden

kaptein fik mælet igjen, men han opfordret neppe nogen senere til at gjenta eksperimentet.

— Kaptein Michaelsen tvilte ikke om historiens rigtighet. Han hadde hørt den berette av andre skibsførere som fuldt tilforladelig.

Grimstad kirkes altertavle.

En skrivelse fra maleren Ad. Tidemand til fru byfogd Lundh.)*

Dysseldorf, 13de juli 1864.

Høistærede frue!

Det er mig en fornøielse at kunne meddele Dem, at alterbilledet for Grimstad kirke nu er færdigt og at det om faae dage skal afgaae herfra til sin bestemmelse.

Jeg agter at sende det over Hamburg til Günther & Behrend, der vil besørge det videre med det norske dampskib, som hver uge gaaer derfra.

Hvad billedet selv angaaer, da er jeg meget tilfreds dermed, det er skjønt i kolorit, gedigent i udførelsen og inderligt i udtrykket. Jeg haaber nu, at det ogsaa maa tiltale Dem, fru Lundh, og de faa, der med Dem har sands og interesse derfor. De ville da have rigelig løn for den møie istandbringelsen af dette værk har kostet Dem. At dette ikke har været nogen let sag, under forhaandenværende forhold, veed jeg tilfulde og skatter saa meget mere den kjærlighed for sagen og den energi, hvormed De har drevet dette foretagende igjennem.

Det skulde glæde mig om jeg engang kunde gjøre Deres personlige bekjendtskab og da mundtlig bevidne Dem mit tak og anerkjendelse paa kunstens vegne.

Jeg vil haabe at maalet er nøjagtigt opgivet af architecten og at det uden vanskelighed kan sættes i rammen.

Hvad det bevidste restbeløb angaaer, veed jeg ei, hvorvidt det har lykkedes fruen at bringe det tilveie. Ved modtagelsen af maleriet har De maaske den godhed at underrette mig derom, hvordan det staaer dermed; skulde det ikke have været muligt da faaer jeg see at arrangere det med hr. Mengel-

*) Originalskrивelsen er skjenket Grimstad bymuseum av fru apoteker Arntzen.

berg paa bedste maade. Maaske det er muligt, naar menigheden seer altertavlen, at nogen iblandt skulde bevæges til ataabne pungen.

Herr Mengelberg udtalte det ønske, at maleriet maatte blive udstillet i Christiania; jeg gjorde ham opmærksom paa de vanskeligheder der vilde møde et saadant ønske, især paa grund af omkostningerne ved transport osv. Det maatte da være om Kunst-foreningen *der ønskede* det og vilde bestride omkostningerne?

Idet jeg nu ønsker at maleriet maa ankomme godt til bestemmelsen hilser

Deres
ærbødigst hengivne
Ad. Tidemand.

P. S. Hermed følger qvitteringen fra Mengelberg for modtagelsen af den mig tilsendte sum, som blev mig udbetalt med 592 thlr. pr. cvar. $7\frac{3}{4}$ sgr.

GRIMSTAD BAD

Badesæson juni—september.

Alle slags medicinske badeformer.

Specielt: Forfriskende sjøbad
baade sommer og vinter.

Billige priser.

LARS GUNDERSEN A/S
MANUFAKTURFORRETNING

HANS HANSEN A/S

Trælast og bygningsartikler.

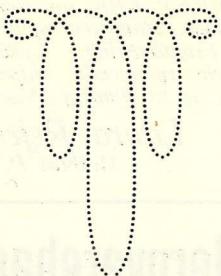
Telefon 117 og 67.

Telegr.adr.: Stifoss.

O. R. Føreids Eftf. A/s

*Assorteret Manufakturforretning
i
Dame-, Herre- og Utstyrssartikler.*

G. GUNDERSEN A/s

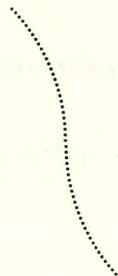
*Manufaktur og Utstyrssforretning.
Dame- & Herrekonfektion.*

GRIMSTADS SPAREBANK

OPRETTET 1841

Forvaltningskapital pr. 31. desember 1928

kr. 11004675,47.

Alle almindelige bankforretninger.

Laura Rejersens Eftf.

Mathias P. Molland

anbefaler Malervarer i prima Kvaliteter. Lager av Bygningsartikler.
Utsalg for ULEFOS JERNVÆRK av Komfyrer, Ovne og andet
Støpegods. Lager av Staal, Stangjern og Jernplater.

Gjødningsstoffer. Froforretning. Cykler og Cykleringer. Re-
presentation for Goodriechs anerkjendte Automobilgummi.
Altid godt Utvalg og til rimelige Priser hos

Laura Rejersens Eftf.

Telefon 112.

Mathias P. Molland.

Grefstads Jernvarehandel A/S

Jernvarer. - Verktøi. - Kjøkkenutstyr.
Malervarer. Vand-, Vask- og Kloakrør.

Eneforhandler for Grimstad og Omegn for Støpegods fra
Kværner, Hamar og Aadals Støperier.

GRIMSTAD PRIVATBANK A/S

OPRETTET 1926

Innskudd mottas.

Alle almindelige bankforretninger utføres.

Th. Terjesen,

Isenkram, Kortevarer, Ammunition, Malervarer, Oljer

En gros. Fiskeredskaper En detail.

Telefon 55 og 204. Telegr.adr.: Terjesens.

GRIMSTAD

Gulliksens Eftf.

Telefon nr. 68 — Grimstad.

Bok- og papirhandel.

Nikkelvarer, krystal, glas, porselæn, keramik, fotografier og amatøralbum, damevæsker, lommebøker, skrivemapper, musik- og dokumentmapper. Leketøi, kortevarer, speil, rammer. Billeder indrammes. Tapeter i stort utvalg.

Kr. Gundersen,

Bok-, Papir- og Kortevareforretning.

Fotografiske Artikler. Musicalier m. m.

Telefon Nr. 77.

Grimstad Adressetidende.

Byens og distriktets
mest utbredte blad.

Averter! Abonner!

R. Berg Grefstad A/S

Kolonial & Delikatesseforretning.

Telefon nr. 124.

Grimstad.

Halvor Ødegaard

**Kolonial
Glass & Stentøi**

Telefon 146

Glastøi, Stentøi, Porselæn

**Kjøkkenutstyr
Kortevarer. Leketøi**

m. m. m.

**P. Tulin-Pedersen,
Torvet.**

„Grømstadposten“

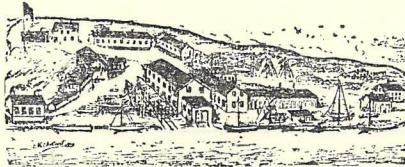
Utkommer mandag, onsdag og fredag

Kr. 2,00 kvartalet.

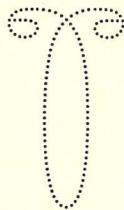
„Grømstadposten“

er distrikts mest utbredte blad og derfor et utmerket
annonseblad. — Telefon 97.

Jørgensen & Viks Båtbyggeri, Grimstad.

Stort lager.

Motorbåter,
Seilkuttere,
Skibsbåter,
Ro-, Fangst- og
Fiskerbåter

leveres komplet utstyret
eller uten utstyr.

1ste klasses arbeide.

Guldmedalje i Oslo 1914.

GRIMSTAD KONSERVESFABRIK

Nic. Thomassen.

Hermetiske og saltede Grønsaker.

Hermetisk Frugt. Marmelader.

Syltetøier. Pickles. Safter. Eddik.

Likørekstrakter. Frugtekstrakter.

Rabarbervin

Grimstad Meieribolag.

— Oprettet 1883 —

Anbefaler melk og fløte.

Smør og flere sorter øster.

Grimstad Gartneris Vine

Rabarbervin koster nu kr. 1.80 pr. 1/1 fl. - kr. 1.10 pr. 1/2 fl.

Vermouth " " " 1.80 " 1/1 " - " 1.10 " 1/2 "

Ved salg av 12 1/1 fl. innrømmes 10 % rabatt

" " " 50 1/1 " " " 15 % "

" " " 100 1/1 " " " 20 % "

Partiene må uttas på en gang og leveres på et sted, men kan bestå av både Rabarbervin og Vermouth.

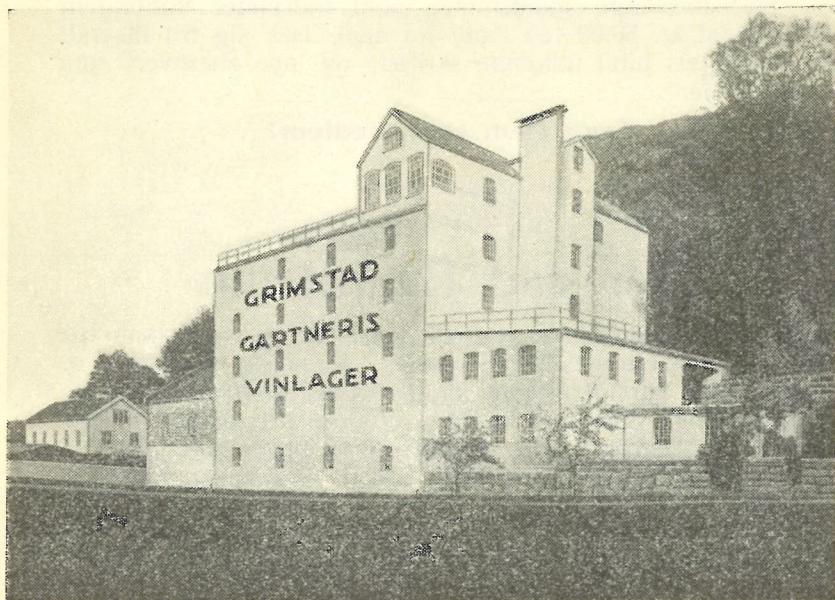
Samtlige priser er inklusive flasker. Emballasje beregnes ikke.

Vinen sendes fraktfritt til nærmeste direkte dampskibstoppested eller jernbanestasjon. Beordres vinen sendt som ilgods betaler mottageren selv frakten.

Grimstad Gartneris Vine er tilsalgs ved henvendelse til A/s Vinmonopolet og alle dets utsalg i Oslo, Bergen, Trondhjem, Aasgaardsstrand, Drammen, Drøbak, Gjøvik, Horten, Larvik, Moss, Soon og Tromsø, samt hos alle landets Øl- og Vinsamlag.

Grimstad Gartneris Vine er ekte og uforfalskede naturvine, avpasset for det norske folks smak.

Bruk norske varer, støtt norsk industri og produksjon.

„Grimstad Bys Historie“

bør enhver Grimstadmand og Grimstadven eie. Boken, som utkom i 1927, er et verk paa 786 sider i stort kvarformat, trykt paa fint papir, og med 396 illustrasjoner. Blandt bilde-
derne findes 251 portretter, et stort detaljkart fra 1781 og et
litografi av byen.

**Boken kan bestilles hos bokhandlerne eller ved
direkte henvendelse til Grimstad Bymuseum.**

Pris indb. med ryg og hjørner av skind kr. 20.00, heftet
kr. 15.00 — frit tilsendt.

Selskapets livsvarige medlemmer.

Medlemsskriftet nr. 2—3 hadde en fortegnelse over Sel-
skapets 97 livsvarige medlemmers bidrag (kontingent).

Senere er tilkommet:

Nr. 98. Ingeniør H. Bie Lorentzen, Oslo . .	kr. 50.00
„ 99. Havearkitekt J. Stæger-Holst, Arendal „	50.00

Nye livsvarige medlemmer, som indsender kontingent
med mindst kr. 50.00 (en gang for alle), faar sig frit tilsendt
alle Selskapets hittil utkomne skrifter, og nye efterhvert som
de utkommer.

Tegn Dem som medlem!

Grimstad Bymuseum

kjøper gjerne gjenstande av antikvarisk art og ting som har
været i gamle Grimstadfamiliers eie. Av særlig interesse er
saadant, som har tilknytning til distriktets skibsbygnings- og
sjøfartsnæring. Gammelt bohave, jordbruksredskaper o. lign.
fra vort landdistrikt sætter museet ogsaa megen pris paa.

Godhetsfuldt henvend Dem herom til kæmner Knutson,
Grimstad.

